AUTORITEIT
PERSOONSGEGEVENS

Autoriteit Persoonsgegevens
Postbus 93374, 2509 AJ Den Haag
Bezuidenhoutseweg 30, 2594 AV Den Haag
T 070 8888 500 - F 070 8888 501
autoriteitpersoonsgegevens.nl

Dr. K.H.D.M. Dijkhoff
Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
6 april 2017

Onderwerp
Eindrapportage AEF over AP

Geachte heer Dijkhoff,

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) is vanaf 25 mei 2018 van toepassing. De uitvoeringswet inzake de AVG en de wetgeving ter implementatie van richtlijn 2016/680 over gegevensverwerkingen door organisaties en instellingen die werkzaam zijn op het gebied van de rechtshandhaving zullen rond dezelfde datum in werking treden. Deze nieuwe regelgeving brengt ingrijpende veranderingen voor de bescherming van persoonsgegevens met zich mee, ook voor het toezicht en de toezichthouder. In de brief van de minister van Veiligheid en Justitie van 2 september 2016 meldt hij aan de Tweede Kamer dat de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) het adviesbureau Andersson Elffers Felix (AEF) de opdracht heeft gegeven de consequenties van de AVG te vertalen naar de taken en werkprocessen binnen de organisatie. Ook schrijft hij dat met dit onderzoek wordt voorzien in de aan de Kamer toegezegde objectieve, externe en onafhankelijke analyse en validatie van de gevolgen van de AVG voor de taakuitvoering en werklast van de AP[1]. Dat onderzoek is afgerond.

Hierbij bied ik u graag de eindrapportage van AEF aan.

AEF brengt ook de eventuele consequenties voor de AP van de ePrivacyverordening in kaart. Tot op dit moment is het voornemen van de bij dit wetgevingsproces betrokken EU-instellingen dat ook die verordening van toepassing zal zijn vanaf 25 mei 2018. Het resultaat daarvan zal separaat aan u worden aangeboden.

[1] Brief d.d. 2 september met als onderwerp 'Toezeggen analyse gevolgen Algemene verordening gegevensbescherming Autoriteit Persoonsgegevens ' en met kenmerk 795661.

Datum
6 april 2017

Ons kenmerk

Maatschappelijke en economische waarde bescherming persoonsgegevens

De bescherming van persoonsgegevens heeft zowel maatschappelijke als economische waarde. Het recente rapport van het Rathenau Instituut '*Opwaarderen. Borgen van publieke waarden in de digitale samenleving'* beschrijft hoe de verregaande digitalisering van de samenleving fundamentele ethische en maatschappelijke vragen oproept. Het rapport stelt dat overheid, toezichthouders, bedrijfsleven en de samenleving nog niet voldoende zijn toegerust om met deze nieuwe vragen om te gaan. Daardoor komen belangrijke publieke waarden en mensenrechten als privacy, gelijke behandeling, autonomie en menselijke waardigheid onder druk te staan, zo stelt het Rathenau Instituut[2].

De bescherming van persoonsgegevens en de persoonlijke levenssfeer is echter niet alleen van grote waarde omdat het een grondrecht is. Persoonsgegevens zijn inmiddels veel geld waard. We leven in een 'datagedreven' wereld waarin data verwerkende bedrijven zeer machtige bedrijven zijn, waarin persoonsgegevens gouden handel zijn en waarin big data-analyses in alle sectoren worden toegepast. Technologische ontwikkelingen gaan sneller dan ooit. Daarvan kan iedereen profiteren. Bedrijven en overheden, maar zeker ook burgers die gebruik kunnen maken van nieuwe producten en diensten. Daarbij moeten hun persoonsgegevens optimaal worden beschermd. Burgers moeten goed worden geïnformeerd en zeggenschap houden over hun gegevens, zodat zij in vrijheid kunnen blijven beslissen en zich in vrijheid kunnen ontwikkelen. Deze snelle technologische en maatschappelijke ontwikkelingen waren bijvoorbeeld voor de AFM reden om in haar wetgevingsbrief van 6 maart jl. te pleiten voor een versterking van het toezicht op de behartiging van consumentenbelangen bij toepassing van data-analyses die buiten de financiële sector worden uitgevoerd.

Recente rapporten van vooraanstaande instellingen zoals de Wetenschappelijke Raad voor de Regeringsbeleid (WRR)en de Cyber Security Raad[3] laten zien dat de toegenomen digitalisering voor Nederland grote economische en maatschappelijke kansen met zich meebrengt. Ons land heeft zich ontwikkeld tot één van de meest ICT-intensieve economieën van Europa. Ruim 5 procent van het bruto binnenlands product wordt verdiend met ICT. [4] Deze digitale economie groeit inmiddels sneller dan andere economische sectoren. Om de kansen die met deze groei gepaard gaan te kunnen benutten, is vertrouwen in die verder digitaliserende samenleving noodzakelijk. Hiervoor is een goede borging nodig van grondrechten, waaronder het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Een borging die de AP op het nationale en internationale speelveld bij uitstek biedt en zal blijven bieden.

[2] Rapport van het Rathenau Instituut van 6 februari 2017 getiteld *Opwaarderen. Borgen van publieke waarden in de digitale samenleving* . Het rapport is het resultaat van een motie ingediend door Eerste Kamerlid Gerkens (23 september 2014).

[3] Rapport nr. 95 van de WRR getiteld *Big Data in een vrije en veilige samenleving*, gepresenteerd op 28 april 2016; rapport van de interdisciplinaire expertgroep Big Data en Privacy aan de minister van Economische zaken getiteld *Licht op de digitale schaduw. Verantwoord innoveren met big data* van 5 oktober 2016 en het rapport in opdracht van de Cyber Security Raad getiteld *De economische en maatschappelijke noodzaak van meer cybersecurity. Nederland digitaal droge voeten* van september 2016.

[4] Rapport *De economische en maatschappelijke noodzaak van meer cybersecurity. Nederland digitaal droge voeten*, september 2016, pagina 9.

AVG en Richtlijn

De AVG en de Richtlijn alsmede het veranderende maatschappelijke en economische krachtenveld vragen om krachtig en effectief toezicht. De AP zal als behandelaar van klachten (een van de nieuwe taken), wetgevingsadviseur en toezichthouder in nauwe samenwerking met haar Europese collega-toezichthouders toezien op de borging en naleving van de rechten en plichten die voortvloeien uit de AVG en de Richtlijn.

In lijn met de AVG stelt de AP de burger centraal. De AP zal daartoe, zoals de AVG vereist, de voorlichting aan burgers versterken. Om hun inzicht in de risico's te vergroten en hun zelfredzaamheid te bevorderen. Dit is van belang omdat gegevensverwerkingen voor hen in toenemende mate onzichtbaar zijn. Zij hebben daarom meer dan ooit een toezichthouder nodig die hen voorlicht over hun rechten, die hun klachten effectief behandelt en die daadkrachtig optreedt als dat noodzakelijk is.

De AP zal daarnaast (branche)organisaties meer dan nu adviseren over de naleving van hun (deels nieuwe) verplichtingen. Voor het bedrijfsleven en de overheid liggen hier uitdagingen, maar vooral ook kansen. Privacy als 'unique selling point'. De AP denkt graag mee over de wijze waarop bedrijven en overheden innovatieve producten en diensten privacyvriendelijk kunnen ontwikkelen. Ons is gebleken dat zowel bedrijven als overheden veel behoefte hebben aan voorlichting en advisering. Zij hebben op nationaal en internationaal niveau aangegeven dat het van groot belang is dat de privacytoezichthouders hiertoe voldoende middelen hebben. Actief meedenken over de wijze waarop de privacynormen kunnen en moeten worden uitgelegd bevordert bovendien de rechtszekerheid. Dat is voorts van groot belang, omdat overtredingen van de privacynormen vanaf mei volgend jaar kunnen worden beboet met boetes die op kunnen lopen tot 20 miljoen euro of 4% van de totale wereldwijde jaaromzet, waarbij het huidige Nederlandse vereiste dat daarbij sprake moet zijn van opzet of ernstig verwijtbare nalatigheid vervalt.

De AP zal, naast gerichte onderzoek- handhavingsactiviteiten, ook systeemtoezicht toepassen. Dit sluit aan bij de systematiek van de AVG waarbinnen organisaties moeten worden gestimuleerd om op een goede en '*accountable*' manier met persoonsgegevens om te gaan. Het uitgangspunt van systeemtoezicht is immers dat de ondertoezichtgestelde zelf verantwoordelijk is voor het naleven en bewaken van de geldende normen. Systeemtoezicht biedt ook de mogelijkheid nieuwe ontwikkelingen in sectoren te detecteren en te normeren.

Datum
6 april 2017

Ons kenmerk

Samenwerking Europese privacytoezichthouders

Het is van belang in aanmerking te nemen dat de AP onderdeel zal zijn van een Europees samenwerkingsverband van privacytoezichthouders onder aanvoering van de *European Data Protection Board* (EDPB). Alle voorzitters van de nationale AP's worden q.q. lid van die EDPB. Gezamenlijk geven zij uitvoering aan hun wettelijke taken en vormen zij beleid over de normen uit de nieuwe Europese regelgeving. Deze samenwerking zal plaatsvinden binnen een strak omlijnd kader van regels en procedures. Er zal sprake zijn van een level playing field in de Europese Unie dat leidt tot betere, evenwichtige en consistente bescherming van persoonsgegevens. Een dergelijke ontwikkeling alsmede de toenemende Europese samenwerking zullen ook invloed hebben op de benodigde capaciteit van de AP. De AP vervult van oudsher een belangrijke rol in de samenwerking tussen de privacytoezichthouders. Voortzetting daarvan is niet alleen in het belang van continuering van de bescherming van persoonsgegevens, maar dient ook het (economisch) belang van Nederland.

Eindrapportage AEF

AEF beschrijft in haar eindrapportage voor drie scenario's wat – uitgedrukt in Fte's en financiële middelen - noodzakelijk is om op een efficiënte en effectieve wijze invulling te kunnen geven aan de gegeven taken en bevoegdheden van de AP. De AP onderschrijft de inhoud van deze eindrapportage, en is zich ervan bewust dat het lastig is op dit moment inschattingen te maken van de toekomstige werkstromen. Op basis van de huidige ontwikkelingen - in Nederland en Brussel - en op basis van de huidige cijfers en ervaringen zijn twee zaken echter wel zeker. Dat zijn ten eerste de transitiekosten die gemaakt moeten worden waarover wij u apart hebben bericht en ten tweede de minimaal benodigde groei volgens de zekere ondergrenzen van scenario 1. Scenario 2 is ons inziens realistisch en scenario 3 is niet uit te sluiten. Het is daarom van belang goede afspraken maken over de monitoring van de ontwikkelingen.

Tot slot meld ik u graag dat AEF gedurende het traject om te komen tot bijgaande eindrapportage in goed overleg heeft gestaan met zowel ambtenaren van het ministerie als van de AP.

Ik hoop binnenkort met u een gesprek te kunnen hebben over het bovenstaande maar verzoek u nu reeds onder verwijzing naar de bijgaande eindrapportage om tijdig de benodigde financiële middelen gefaseerd ter beschikking te stellen, opdat de AP op adequate wijze de taken kan uitvoeren die de Europese wetgever haar heeft toegekend.

Hoogachtend,

Aleid Wolfsen
Voorzitter